

KENT SAĞLIK İLİŞKİSİ VE İYİ ÖRNEKLER

Prof. Dr. Gül SAYAN ATANUR

Bursa Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi

Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Danışma Kurulu Üyesi

WHO Eurohealthycities Bilim Kurulu Üyesi

Şehir Sağlık Profili ve Şehir Sağlığını Geliştirme Planı Eğitimi

5-7 Şubat 2023 İstanbul

1. GİRİŞ: Kent ve Sağlık Birbirini Nasıl
Etkiliyor

Neden Sağlık ve Kent Üzerine Düşünmeye
İhtiyacımız Var ?

2. BAŞLANGIÇ NOKTALARI: İyi Dersler, İyi
Örnekler

3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

1

Ian Mc Harg. 1969. Design with Nature

“2050’ye kadar dünya nüfusunun yaklaşık iki kat artması ve şehirleşmenin 21. yy.’ın en dönüştürücü trendlerinden biri haline gelmesi beklenmektedir. Bu durum, **konut, altyapı, zorunlu hizmetler, gıda güvenliği, sağlık, eğitim, istihdam, güvenlik, tabii kaynaklar** ve benzeri konularda ciddi sürdürülebilirlik zorlukları teşkil etmektedir.”
New Urban Agenda: Quito declaration on sustainable cities and human settlements for all, syf.3 (United Nations, 2017).

1

Urban Stress

Yirmi birinci yüzyılın kentleri, doğal ve yapıllı çevre arasında bir denge arayışı perspektifiyle, ciddi arazi ve kaynak optimizasyonu sorunlarıyla yüzleşmek zorunda olan kentlerdir.²

1

Credit: [Getty Images](#)

"Sağlık sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, bedence, ruhça ve sosyal yönden ^{WHO} tam iyilik halidir." ³

1

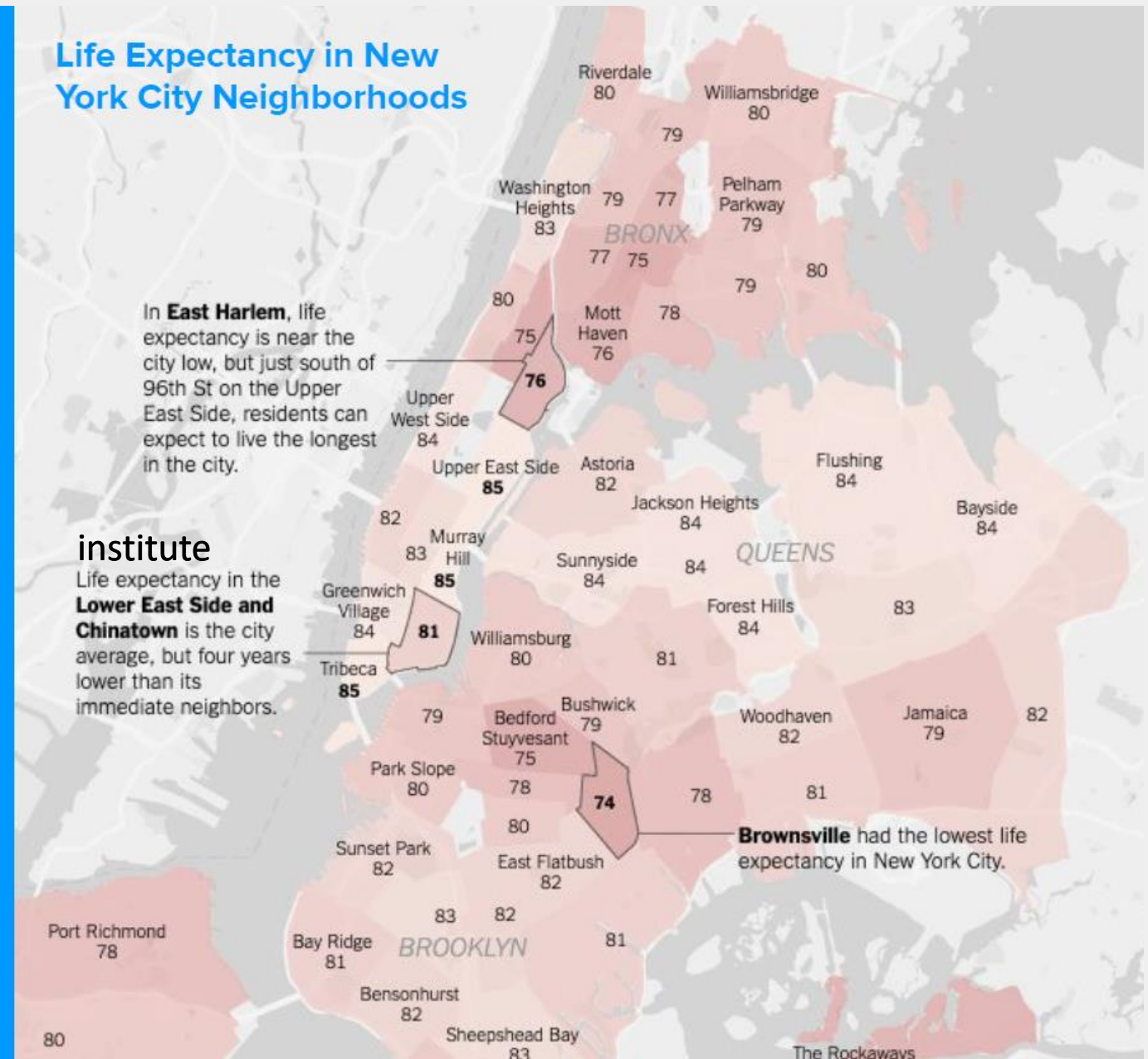
We have a long way to go in achieving health equity.

For example, it is well documented that in most places, your zip code determines your likelihood of living a long and healthy life. Where you live and the opportunities you have to live a healthy lifestyle matters.

Tavernise, Sabrina. "Same City, but Very Different Life Spans." New York Times. April 28, 2015.

Kaynak: Gehl Institute

Life Expectancy in New York City Neighborhoods

1

The Gehl Lens connects to other data sets

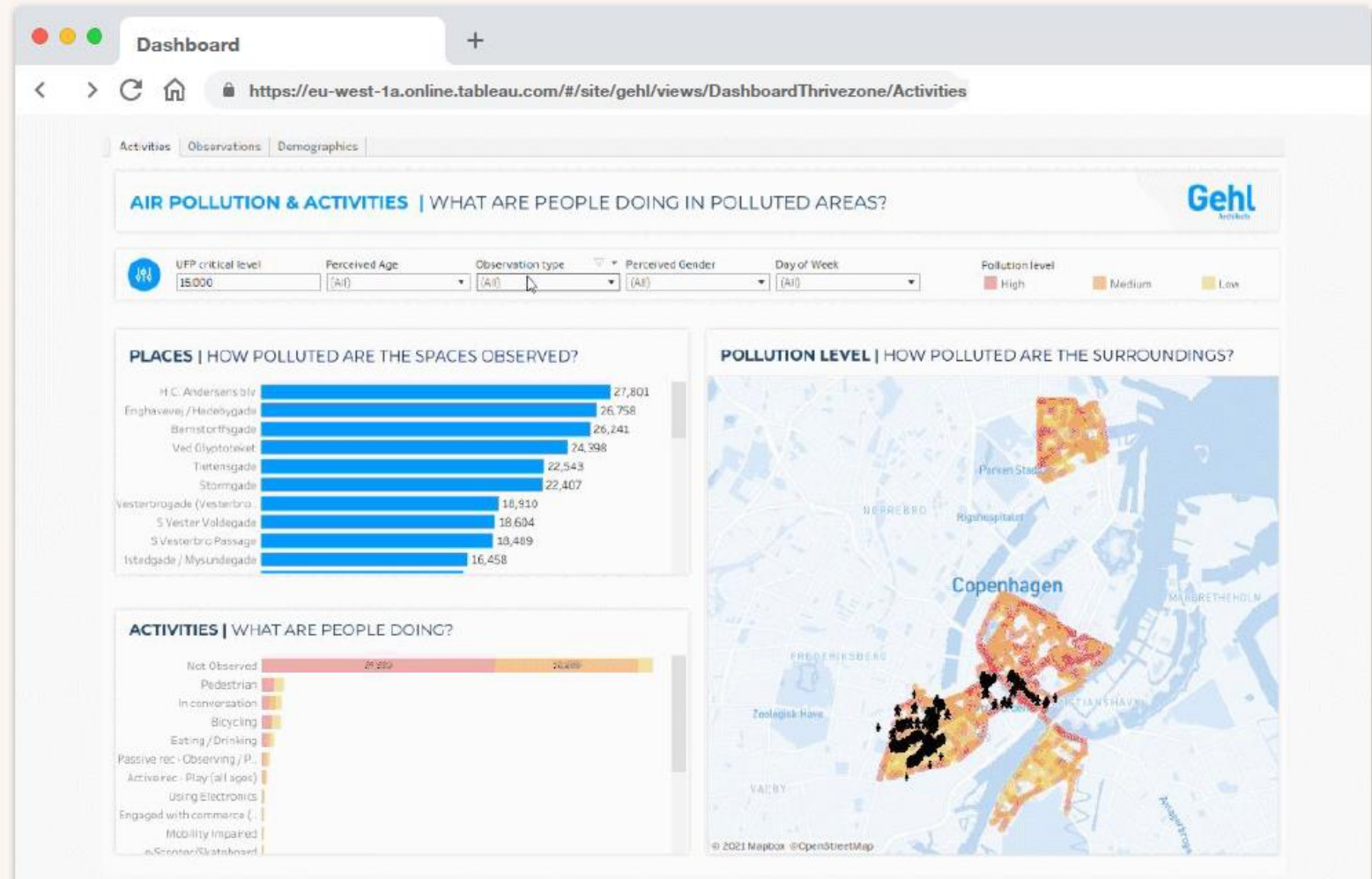
Air pollution and childhood development

Acima's sensor node in a Street View car.

Google Air View data
collected over 1.5 years

Lived Experience data
collected using Gehl Lens

Kaynak: ... al., 2018.

Şekil. 3.1 Mekânsal faktörler, sağlığı ve sağlıkta eşitliği nasıl etkiler?

Şehirlerimizi nasıl planladığımız ve nasıl kurduğumuz yaşam kalitemizi belirler. Yalnızca yaşam alanlarımızı ve ulaşımımızı değil, soluduğumuz havayı, içtiğimiz suyu, gıdaya, eğitime, sağlık hizmetlerine ve istihdama erişimimizi de etkiler.¹

NEREDEN BAŞLANMALI

Ortam

Çıktı/Sonuç

Prensipier

Sektörler

Başlangıç noktaları

Ortam bakımından

Kamusal alanlar

Meydanlar, parklar ve bahçeler, caddeler, plazalar

Hareket koridorları

Yerel caddeler, okul güzergahları, bisiklet ve aktif ulaşım, banliyö ağları

Yeşil ve mavi alan

Habitat ağları, nehir kıyıları, sahiller ve kıyı, ormanlar, göç koridorları

Altyapılar

Okullar, hastaneler, pazarlar, havaalanları, ulaşım merkezleri

Mülkler

Konutlar, iş parkları, ticaret bölgeleri, şehir merkezleri, kampüsler

Çıktı bakımından

Günlük fiziksel aktiviteyi arttırmak

Hava kalitesini iyileştirmek

Gıda güvenliği ve sağlıklı beslenmeyi arttırmak

Sağlıkta eşitsizlikleri azaltmak

Kent düzeyinde diyabet trendi ile mücadele etmek

Sağlık hizmetlerine lokasyonel erişimi arttırmak

Prensip bakımından

Yol tehlikesini azaltmak

Vizyon Sıfır yaklaşımı, hız limiti belirlenmiş bölgeler, filtrelenmiş geçirgenlik, okul yakınlarında alınan tedbirler

Sosyal ve çevresel adalet

İklim adaleti, toplumsal aksiyon, vatandaş öncülüğünde yenileme, katılımcı değerlendirme

Yaşam boyu stratejiler

Çocuk dostu, yaşlı dostu, demans dostu mekanlar, gençlere için mekanlar

Sağlıklı şehirler

HiAP, sağlıklı kentsel planlama, belediye başkanının taahhütleri

Sektör bakımından

Konut ve sağlık

Yerel ekonomi ve sağlık

Ulaşım ve sağlık

Su ve sağlık

Sağlıklı gıda sistemleri

ORTAM BAKIMINDAN

Kamusal alanlar

Meydanlar, parklar ve bahçeler, caddeler, plazalar

Hareket koridorları

Yerel caddeler, okul güzergahları, bisiklet ve aktif ulaşım, banliyö ağları

Yeşil ve mavi alan

Habitat ağları, nehir kıyıları, sahiller ve kıyı, ormanlar, göç(habitat) koridorları

Altyapılar

Okullar, hastaneler, pazarlar, havaalanları, ulaşım merkezleri

Mülkler

Konutlar, iş parkları, ticaret bölgeleri, şehir merkezleri, kampüs

Ortam/Kamusal Alan...

Örnek

Kamusal alanlar

Kamusal alanlar herkesin erişebildiği ve herkesin vakit geçirmekten hoşlandığı, kar amacı gütmeyen ve pek çok mekânsal formu bulunan yerlerdir (INU,2013). Kamusal açık alanlarla ilgili dağılım, kalite, lokasyon, erişim ve yönetim doğrudan ve sağlığın belirleyicileri aracılığıyla insan sağlığı ve sağlıkta eşitlik üzerinde etkilidir. Kamusal alanlar, Yeni Kentsel Gündem'in tam olarak hayata geçirilmesinde temel unsurlardan biri ve 11 No'lu SKH kapsamında belirlenen spesifik hedefin odağıdır. Güvenli, erişilebilir ve kapsayıcı kamusal alanlar hızla kentleşen şehirlerde ve kasabalarda halk sağlığına katkıda bulunup onu geliştirebilir. Kamusal alan değerlendirmeleri aynı zamanda kamusal alan ağları, erişilebilirlik (mekanlara erişenler), kapsayıcılık (mekanları kullananlar), gürültü seviyeleri, atık/çöp meselesi, yeşil alan ve benzeri konularda da bilgi sunabilir.

scanhere

Kaynak 17 (TOOLKIT)

Global public space toolkit: from global principles to local policies and practice

<https://www.localizingthesdgs.org/library/82/Global-Public-Space-Toolkit--From-Global-Principles-to-Local-Policies-and-Practice.pdf>

scanhere

Kaynak 18 (DESIGN GUIDE)

Turningspacesintoplaces-handbook

https://unhabitat-kosovo.org/un_habitat_documents/turning-spaces-into-places-handbook/

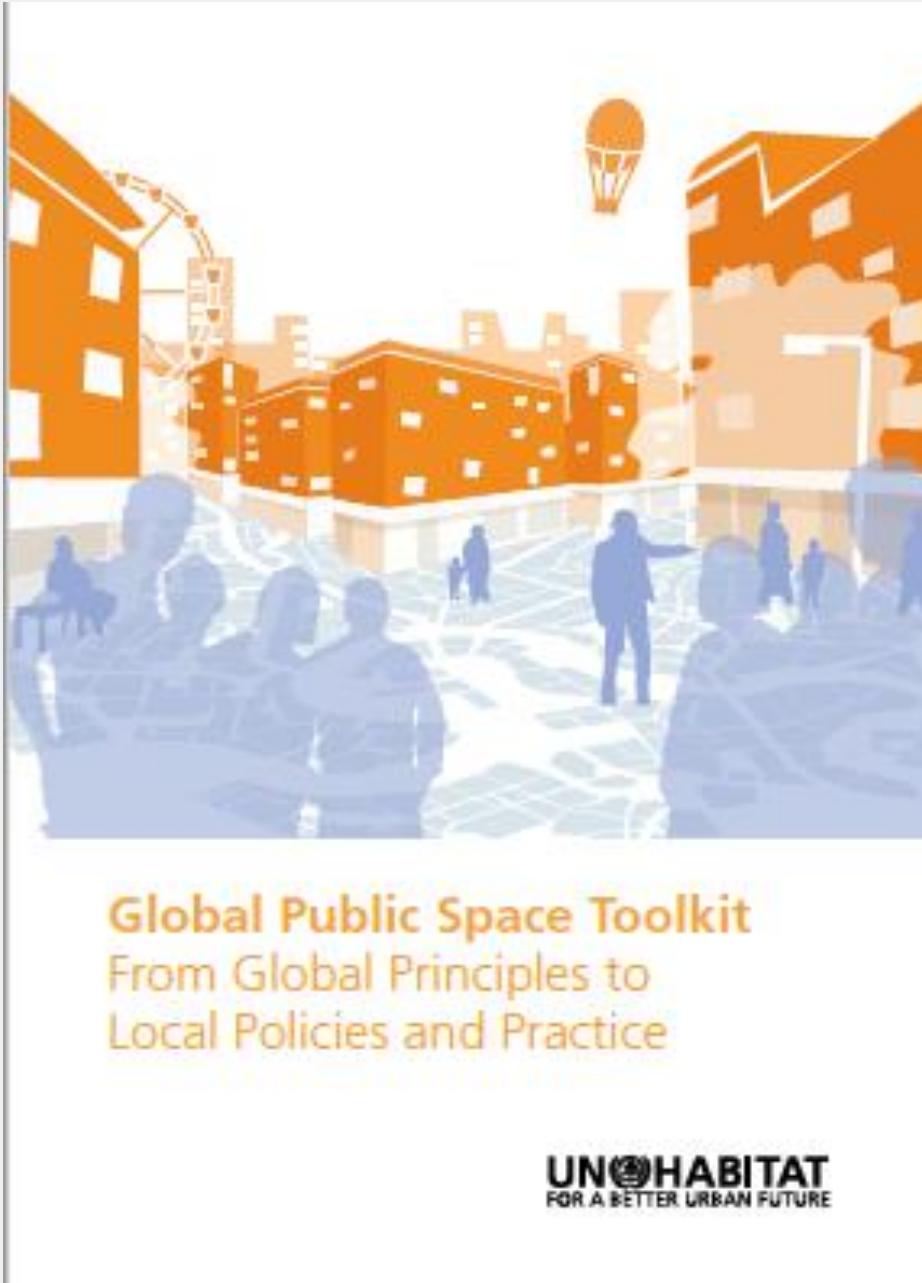
scanhere

Kaynak19(WEBRESOURCE)

Ciclovía Recreativa (Open Streets) implementation and advocacy manual

<https://cicloviarecreativa.uniandes.edu.co/english/introduction.html>

GLOBAL PUBLIC SPACES TOOLKİT

Bu araç seti, yerel yönetimlerin kamusal alana ilişkin ilkeleri, politika önerilerini ve geliştirme girişimlerini çerçevelendirmesi ve uygulaması ve merkezi hükümetlerin çabalarına maddi destek ve kolaylaştırıcı mevzuatla yardımcı olması için pratik bir referanstır.

Aynı zamanda, şehirdeki kamusal alanın güvence altına alınması, geliştirilmesi ve yönetilmesinde vatandaşların ve sivil toplumun katılımının değerini gösterme amacına da hizmet etmektedir.

**WARWICK JUNCTION RENEWAL PROJECT -
DURBAN, SOUTH AFRICA**

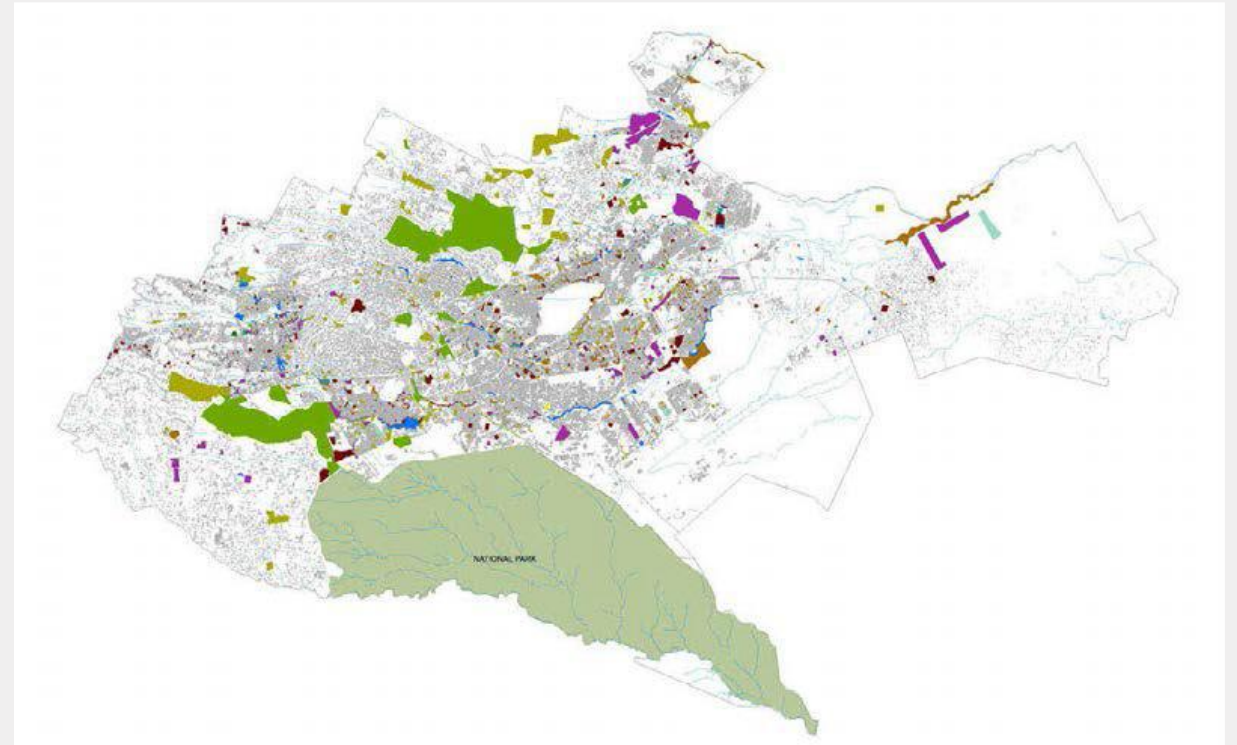
SUGAR BEACH - TORONTO, CANADA

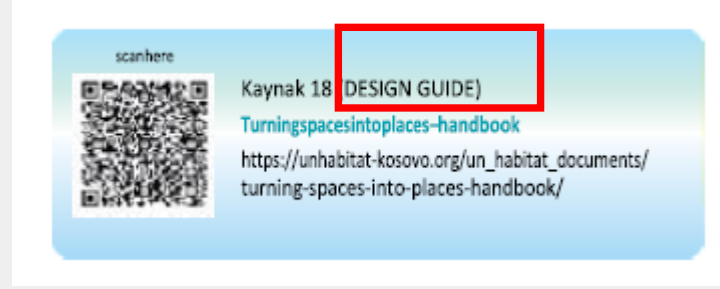
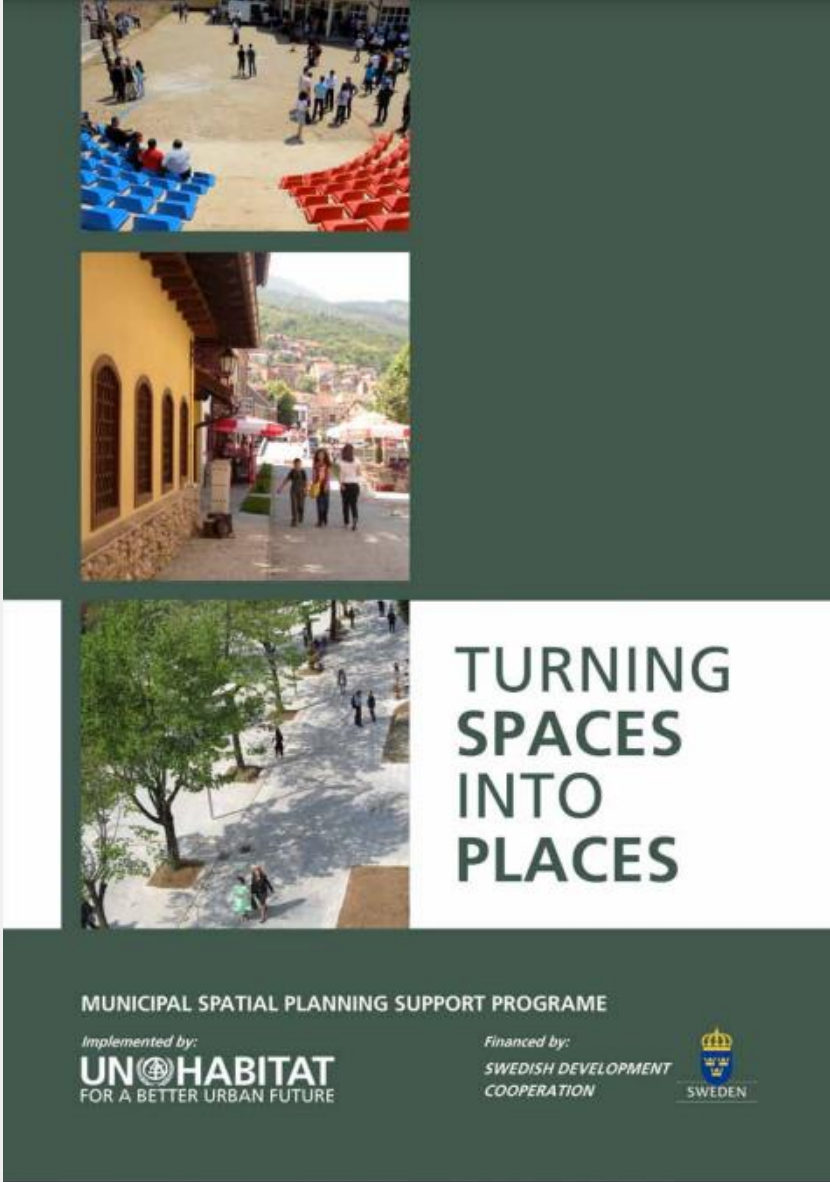

LOTUS GARDEN - MUMBAI, INDIA

Case Study 12 LEGISLATION AND PUBLIC SPACE - NAIROBI, KENYA

Küresel kavramlar ve yerel örnekler sunarak 'iyi halka açık alanların' temel tasarım özelliklerinin ana hatlarını çizmektedir.

Aynı zamanda kesinlikle tartışmayı teşvik etmeyi, fikirler üretmeyi, kolektif düşünmeyi ve karar vericiler arasında yer yapımına karşı alan bakımı konusunda farkındalık yaratmayı amaçlar.

El kitabı, yer oluşturma ne olduğunu ve her şeyden önce, yer oluşturma insanların yaşamlarını nasıl etkilediğini ve bunun nasıl başarılabilirliğini açıkça açıklıyor.

El kitabı, bazı tasarım ilkeleri ve teknikleri geliştirir belediyelerde uygulanmış canlı ve ilham verici örnekler içerir.

2

Junik - Upgrading of sport field and school yard in secondary school "Kuvendi i Junikut"

Mitrovica - "Lushta" river green corridor

FERIZAJ Project on Flood Reduction and Improvement of Nerodime Riverbank

Prizren - Revitalization of "Farkatar ëve" road

CICLOVIA RECREATIVA

[ESPAÑOL](#) | [ENGLISH](#)

[HOME](#)
[PLANNING](#)
[DEVELOPMENT](#)
[EXECUTION](#)
[ADVOCACY](#)

[INTRODUCTION](#)
[MANUAL](#)
[REQUIREMENTS](#)

Ciclovía Recreativa Implementation and Advocacy Manual

In this webpage you will find the content of the "Ciclovía Recreativa Implementation and Advocacy Manual." This consists of a basic teaching guide that covers the steps and procedures essential to the planning and implementation of a Ciclovía Recreativa, multimedia tools and an annex of documents.

What is Ciclovía Recreativa?

The Ciclovía Recreativa consists of the temporary opening of streets to residents so they may enjoy a safe and pleasant space for walking, jogging, skating or riding a bike. Vehicular access is prohibited in the area where the program operates. As makers of public policy, city governments can find in the Ciclovía Recreativa a program to promote physical activity in their communities.

El contenido de esta página requiere una versión más reciente de Adobe Flash Player.

[ABOUT US](#)
[CONTACT US](#)
[DOWNLOADS](#)
[LINKS](#)

Ciclovía Recreativa , sakinlerin yürümek , koşmak, paten kaymak veya bisiklete binmek için güvenli ve hoş bir alanın keyfini çıkarabilmeleri için sokakların geçici olarak açılmasından oluşur. Programın faaliyet gösterdiği alana araç girişi yasaktır. Kamu politikasını belirleyenler olarak şehir yönetimleri, *Ciclovía Recreativa'da* topluluklarında fiziksel aktiviteyi teşvik edecek bir program bulabilirler. Tüm süreç tamamen tanımlanmıştır.

Katılımcı süreçler/kent konseyleri bu tarz projelerin uygulanması için çok önemli potansiyel esahiptir

Ortam/Mahalle...

Örnek

Mahalleler

Mahalleler kasaba ve kentlerin yapı taşlarıdır. İnsanlar hayatlarının çoğunu kendi mahallelerinde geçirirler. Bazıları için (çocuklar ve yaşlılar) mahallenin anlamı çok daha büyüktür. Gerek halkların sağlığı gerekse gezegenin sağlığı açısından eğer mahalleleri sağlıklı ve sürdürülebilir yerlere dönüştüremezsek o zaman sağlıklı bir sürdürülebilir şehirlere de sahip olamayız.

scan here

Kaynak 20 (BRIEFING)

A new strategy of sustainable
neighbourhood planning: five principles

https://smartnet.niua.org/sites/default/files/resources/a_new_strategy_of_sustainable_neighbourhood_planning_five_principles.pdf

scan here

Kaynak 21 (TOOLKIT)

Healthy built environment linkages toolkit

<http://www.bccdc.ca/health-professionals/professional-resources/healthy-built-environment-linkages-toolkit>

A NEW STRATEGY OF SUSTAINABLE NEIGHBOURHOOD PLANNING: FIVE PRINCIPLES

UN-Habitat supports countries to develop urban planning methods and systems to address current urbanization challenges such as population growth, urban sprawl, poverty, inequality, pollution, congestion, as well as urban biodiversity, urban mobility and energy.

In recent decades, the landscape of cities has changed significantly because of rapid urban population growth. A major feature of fast-growing cities is urban sprawl, which drives the occupation of large areas of land and is usually accompanied by many serious problems including inefficient land use, high car dependency, low density and high segregation of uses. Coupled with land use speculation, current models of city growth result in fragmented and inefficient urban space where urban advantage and city concept are lost.

Cities of the future should build a different type of urban structure and space, where city life thrives and the most common problems of current urbanization are addressed. UN-Habitat proposes an approach that summarizes and refines existing sustainable urban planning theories to help build a new and sustainable relationship between urban dwellers and urban space, and to increase the value of urban land. This approach is based on 5 principles that support the 3 key features of sustainable neighbourhoods and cities: compact, integrated, connected.

THE FIVE PRINCIPLES ARE:

1. **Adequate space for streets and an efficient street network.** The street network should occupy at least 20 per cent of the land and at least 18 km of street length per km².
2. **High density.** At least 15,000 people per km², that is 150 people/ha or 60 people/acre.
3. **Mixed land-use.** At least 40 per cent of floor space should be allocated for economic use in any neighbourhood.
4. **Social mix.** The availability of houses in different price ranges and tenures in any given neighbourhood to accommodate different incomes: 20 to 50 per cent of the residential floor area should be for low cost housing, and each tenure type should be not more than 50 per cent of the total.
5. **Limited land-use speculation.** This is to have single function blocks in single function blocks; single function blocks should cover less than 10 per cent of any neighbourhood.

HIGH DENSITY URBAN GROWTH vs. URBAN SPRAWL

A compact city, Paris, France

Urban sprawl, Uberlandia, Brazil

A Framework for Healthy Built Environment

Transportation Networks

Healthy transportation networks prioritize and support active transportation modalities.

Neighbourhood Design

Healthy neighbourhood design is facilitated by land use decisions which prioritize complete, compact and connected communities.

Housing

The design, quality, and affordability of diverse housing options has a critical influence on health and well-being.

Natural Environments

Community planning which preserves and connects the surrounding natural environment can have significant health and well-being impacts.

Food Systems

Accessibility and affordability of healthy foods can be supported through land use planning and design.

Ortam/Yerel
Caddeler...

Örnek

Yerel caddeler

Yerel sokaklar ve caddeler özel bir kamusal alan formudur ve hem planlanmamış merkezi mekanlar hem de hareket güzergahları olarak toplumların gözünde ayrı bir yerleri vardır. Dükkanların olduğu caddeler ve istihdam, ekonomik büyüme için kritik araçlardır ve sosyal etkileşim ve faaliyetlerden bazılarının en üst seviyede gerçekleştiği yerlerdir. Bu sebepten yerel toplulukların sağlığında önemli bir rol oynarlar ve sağlık üzerinde doğudan ve dolaylı etkileri vardır.

scan here

Kaynak 23: (DESIGN GUIDE)
 Healthy high streets: good place- making in an urban setting
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/699295/26.01.18_Healthy_High_Streets_Full_Report_Final_version_3.pdf

scan here

Kaynak 24: (DESIGN GUIDE)
 Streets for walking and cycling: designing for safety, accessibility, and comfort in African cities
<https://www.itdp.org/publication/africa-streets- walking-cycling/>

scan here

Kaynak 25: (DESIGN GUIDE)
 Streets as tools for urban transformation in slums: a street- led approach to citywide slum upgrading
<https://unhabitat.org/sites/default/files/download-manager-files/Streets%20as%20Tools%20for%20Urban%20Transformation%20in%20Slums.pdf>

(a)

Kaynak 26: (NETWORK)
 Cidlovía Recreativa in Latin America and Open Streets in South Africa
 (a) <https://www.nationalgeographic.com/environment/2019/03/bogota-colombia-ciclovía- bans-cars-on-roads-each-sunday/>
 (b) <https://openstreets.org.za/>

(b)

STREETS AS TOOLS FOR URBAN TRANSFORMATION IN SLUMS:

A STREET-LED APPROACH TO CITYWIDE SLUM UPGRADING

UN HABITAT
FOR A BETTER URBAN FUTURE

Vaka çalışması 3

Belçika – yürünebilirlik puanlama aracı, Flandre

Fiziksel aktivitenin – spor için ya da işe gidip gelmek için yürümek gibi – sayısız sağlık faydasına rağmen pek çok insan hala DSÖ'nün önerdiği düzeyde bir fiziksel aktiviteyle meşgul olmamaktadır. Yoğun yerleşimli, karma alan kullanımı olan ve caddeleri birbirine bağlanmış oldukça yürünebilir bir semt vatandaşlar arasında yürümeyi özendirebilir. Ancak bir mahalli düzeyde çevresel müdahaleleri önceliklendirmek üzere semtin yürünebilirlik skorunu belirlemek için politika yapıcılarının elinde neredeyse hiç araç yoktur. Belçika Flandre'de yerel yönetimlerdeki ekiplere – plancılar, sağlık geliştiricileri ve politikacılar – yardımcı olacak şekilde mahalleleri bilimsel temelde daha yürünebilir hale getirmeye yönelik pratik ve objektif bir yürünebilirlik puanlama aracı geliştirilmiştir. Bu araç, sağlıklı gıda çevresi ve sağlıklı iklimi teşvik etmek gibi konulara odaklanan ve sigarayı caydırmayı, gürültü ve hava kirliliğini azaltmayı ve fiziksel aktiviteyi canlandırmayı amaçlayan, sağlıklı kamusal alanlar hakkındaki daha geniş çaplı bir projenin parçasıdır.

Daha fazla bilgi için bkz. *Compendium of inspiring practices: health edition* (UN-Habitat, 2018b).]

Ortam/Yeşil ve Mavi
Alanlar...

Örnek

Yeşil ve mavi mekanlar

Yeşil ve mavi mekanlar, genellikle aynı zamanda kamusal alanlardır. Günlük yaşamda insanlar ek çok kamusal alanı işgal edebilir veya bunların içinden geçebilir: caddeler, meydanlar, araba parkları, bahçeler, parklar ve pazarlar. Kamusal alanlardan bazılarında bitkiler hakimdir (örn, parklar, bahçeler ve yeşil yollar). Bazılarında sular hakimdir (örn, göller ve kıyı bölgeler). Bazılarında ise sert zeminler hakimdir (örn, halk meydanları, plazalar ve avlular). Tabiatı işin içine katmak veya güçlendirmek bu alanları sağlık amaçlı geliştirmenin bir yoludur. Doğal yeşil alanlar insanların beden ve ruh sağlığını olumlu etkiler. Dünyanın birçok yerinde klinisyenler, kalp damar hastalıklarını ve anksiyeteyi önlemek için ve diyabet, ruhsal hastalık, stres, kalp hastalığı bulunan kişiler mutluluğu arttırmak için hastalara “doğa yürüyüşleri” reçete etmektedir. Kentsel ve bölgesel planlamada hem sağlıklı hem de tedavi gören kişiler için yakın, erişilebilir ve iyi korunmuş tabiat alanlarının düşünülmesi için gerekenler yapılmalıdır.

scan here

Resource 27 (BRIEFING)

Urban green spaces: a brief for action

<http://www.euro.who.int/en/health-topics/environment-and-health/urban-health/publications/2017/urban-green-spaces-a-brief-for-action-2017>

scan here

Resource 63 (ANALYTICAL TOOL)

GreenUr: green space and urban planning tool

<https://www.who.int/sustainable-development/urban/guidance-tools/en/>

Yeşil alanlar ile ilgili stratejiler içeriyor. Nasıl planlanmalıdır, yönetilmelidir ve geliştirilmelidir?

GreenUr: Yeşil Kentsel alanlar ve sağlık aracı

Yeşil alanların sağlık üzerindeki etkilerinin sayısallaştırılması, siyasi tartışmalarda ve araştırma faaliyetlerinde giderek daha fazla ilgi çekmektedir. Çeşitli araştırma projelerinin sonuçları, yeşil alanların çeşitli popülasyonlarda ve çeşitli mekansal ve zamansal ölçeklerde sağlık üzerindeki etkilerinin ölçülebilir bir ilişkisine doğru yaklaşıyor.

Yeşil alan ölçümleri ve etkileri hakkındaki mevcut bilgiler, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine (özellikle Hedef 11.7) yönelik ilerlemenin izlenmesiyle ilgili bir halk sağlığı perspektifi katmaktadır.

2016'nın sonunda, Almanya'nın Bonn kentindeki DSÖ Avrupa Çevre ve Sağlık Merkezi (ECEH), yeşil alanların kentsel ölçekteki etkilerinin ölçülmesi için bir prototip araç olan GreenUr üzerinde çalışmaya başladı. ECEH, aracı uzmanlarla yapılan tartışmalara ve kentsel yeşil alanların sağlık yararlarına ilişkin kanıtların gözden geçirilmesi gibi geçtiğimiz yıllarda yürüttüğü çeşitli projelere dayandırdı.

GreenUr, ücretsiz ve açık kaynaklı bir masaüstü coğrafi bilgi sistemi (GIS) olan QGIS için bir eklentidir. GreenUr, şehirlerdeki yeşil alanların mevcudiyetini ve erişilebilirliğini ölçme imkanı sunar. Yeşil alanın, örneğin ruh sağlığı üzerindeki potansiyel doğrudan sağlık etkilerini ve örneğin ekosistem hizmetleri aracılığıyla dolaylı etkilerini hesaplamak için algoritmaları barındırır.

Başlangıç noktaları

Ortam bakımından

Kamusal alanlar

Meydanlar, parklar ve bahçeler, caddeler, plazalar

Hareket koridorları

Yerel caddeler, okul güzergahları, bisiklet ve aktif ulaşım, banliyö ağları

Yeşil ve mavi alan

Habitat ağları, nehir kıyıları, sahiller ve kıyı, ormanlar, göç koridorları

Altyapılar

Okullar, hastaneler, pazarlar, havaalanları, ulaşım merkezleri

Mülkler

Konutlar, iş parkları, ticaret bölgeleri, şehir merkezleri, kampüsler

Çıktı bakımından

Günlük fiziksel aktiviteyi arttırmak

Hava kalitesini iyileştirmek

Gıda güvenliği ve sağlıklı beslenmeyi arttırmak

Sağlıkta eşitsizlikleri azaltmak

Kent düzeyinde diyabet trendi ile mücadele etmek

Sağlık hizmetlerine lokasyonel erişimi arttırmak

Prensip bakımından

Yol tehlikesini azaltmak

Vizyon Sıfır yaklaşımı, hız limiti belirlenmiş bölgeler, filtrelenmiş geçirgenlik, okul yakınlarında alınan tedbirler

Sosyal ve çevresel adalet

İklim adaleti, toplumsal aksiyon, vatandaş öncülüğünde yenileme, katılımcı değerlendirme

Yaşam boyu stratejiler

Çocuk dostu, yaşlı dostu, demans dostu mekanlar, gençlere için mekanlar

Sağlıklı şehirler

HiAP, sağlıklı kentsel planlama, belediye başkanının taahhütleri

Sektör bakımından

Konut ve sağlık

Yerel ekonomi ve sağlık

Ulaşım ve sağlık

Su ve sağlık

Sağlıklı gıda sistemleri

Çıktı/Sonuç bakımından

Günlük fiziksel aktiviteyi arttırmak

Hava kalitesini iyileştirmek

Gıda güvenliğini ve sağlıklı beslenmeyi arttırmak

Sağlıkta eşitsizlikleri azaltmak

Kent düzeyinde diyabet trendi ile mücadele etmek

Sağlık hizmetlerine erişimi arttırmak

Sonuç/Fiziksel Aktiviteyi
Arttırmak ...

Örnek

Günlük fiziksel aktiviteyi arttırmak

Fiziksel olarak aktif olmanın sağlık, sosyal ve ekonomik açıdan birçok faydası vardır. KBP yardımıyla fiziksel aktivitenin teşvik edilmesi küresel NCD yüküyle baş etmeye, NCD'lerle ilgili ulusal planları gerçekleştirmeye ve önemli halk sağlığı sorunlarını ele almaya (çocuklarda obezite, yaşlılarda yalnızlık vb.) yardımcı olur (DSÖ, 2018c). Yol güvenliğini iyileştiren, kompakt kentsel tasarımı teşvik eden ve ulaşım ve hizmetlere erişimde yayalara, bisikletlilere ve toplu taşıma kullanıcılarına öncelik veren politikalar da sürdürülebilir şehir için ulaşım (hareketlilik) planlarının (genellikle bölgesel ve yerel sonuçlar) gerçekleştirilmesine yardımcı olur ve iklim değişikliğiyle mücadeleye doğrudan katkı sunar. Fiziksel aktivite bütün yaşlarda önemlidir ve sağlıkta adalet katkısı sunmak amacıyla günlük hayata – okullardan ve iş yerlerinden sokaklara ve diğer kamusal alanlara kadar – entegre edilmelidir. Yaya, bisiklet, aktif rekreasyon, spor, oyun gibi fiziksel aktiviteleri arttıracak politikalara yatırım yapmak SKH'lerin birçoğunun başarılmasına ve kentsel ekosistemin korunmasına katkı sunar (DSÖ, 2018c).

scan here

Kaynak 24 (DESIGN GUIDE)

Streets for walking and cycling: designing for safety, accessibility, and comfort in African cities

<https://www.itdp.org/publication/africa-streets-walking-cycling/>

scan here

Kaynak 28 (TOOLKIT)

Promoting non-motorized transport in Asian cities: policymakers' toolbox

<https://unhabitat.org/promoting-non-motorized-transport-in-asian-cities-policymakers-toolbox>

scan here

Kaynak 29 (INITIATIVE)

Global action plan on physical activity 2018–2030

<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272722/9789241514187-eng.pdf>

2

Günlük fiziksel aktiviteyi arttırmak

Yürüme ve bisiklet için rehber kitap/fayda ölçümü de içeriyor

Promoting Non-Motorized Transport in Asian Cities: Policymakers' Toolbox

December 2013

UN HABITAT
FOR A BETTER URBAN FUTURE

Contents

1. MOTIVATIONS FOR PROMOTING NMT IN ASIAN CITIES	1
1.1 Asia Urbanizing and Motorizing Fast	1
1.2 Decline of Walking and Cycling in Asia	2
1.3 NMT Accidents and Fatalities	6
1.4 Air Pollution Exposure	7
1.5 Transport Energy Consumption and Emissions	8
1.6 Impact of Improved Walking and Cycling Facilities	8
1.7 Growth of Public Bike Share Schemes	8
1.8 Summary	9
2. HOW TO IMPROVE NMT IN ASIAN CITIES?	12
2.1 The Transportation Planning Process	12
2.2 Visioning	12
2.3 Diagnosis - How to Assess Walkability	13
2.4 Diagnosis - How to Assess Cyclability	14
2.5 Cyclability Assessment Tool for Asia	16
2.6 Involving Stakeholders	22
2.7 Guidelines and Policies: Complete Streets	23
2.8 Implementing NMT Policies, Strategies and Projects	26
2.9 Summary	31
ANNEXES	32
Annex A: 5 D's of Transport	32
Annex B: Walkability Survey Guide	33
Annex C: Cyclability Index Survey	42
Annex D: Cyclists Preference Survey	58
Annex E: Pedestrian Preference Survey	60
Bibliography	63

scan here

Kaynak 28 (TOOLKIT)

Promoting non-motorized transport in
Asian cities: policymakers' toolbox

<https://unhabitat.org/promoting-non-motorized-transport-in-asian-cities-policymakers-toolbox>

Bu doküman teorik bilgilerin dışında yaya ve sürücülere uygulanacak tercih anketlerini vb. içerikleri kapsıyor

CONTENTS

EXECUTIVE SUMMARY	6
01. INTRODUCTION	12
Background	12
Mandate	13
Development process	13
02. WHAT IS PHYSICAL ACTIVITY?	14
Current levels of physical inactivity	15
The cost of physical inactivity to health systems and society	16
Multiple ways to be active - multiple policy choices - multiple benefits	16
Physical activity and the Sustainable Development Goals 2018-2030	18
Moving forward - scaling national action	19
03. THE GLOBAL ACTION PLAN ON PHYSICAL ACTIVITY 2018-2030	20
Vision	20
Mission	20
Target	21
GUIDING PRINCIPLES	22
PARTNERSHIPS FOR ACTION	24
FRAMEWORK FOR ACTION: 4 STRATEGIC OBJECTIVES, 20 POLICY ACTIONS	25
IMPLEMENTATION	42
MONITORING AND EVALUATION	46
References	48
APPENDIX 1: PHYSICAL ACTIVITY AND THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS	51
References	61
APPENDIX 2: RECOMMENDED POLICY ACTIONS - ROLES FOR STAKEHOLDERS	62
References	95
APPENDIX 3: GLOSSARY	96

scan here

Kaynak 29 (INITIATIVE)

Global action plan on physical activity 2018-2030

<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272722/9789241514187-eng.pdf>

Sonuç/Hava Kalitesini Arttırmak

...

Örnek

Hava kalitesini arttırmak

Hava kirliliği günümüzde sağlığı tehdit eden en büyük çevresel risktir. Neredeyse tüm şehirleri ve ülkeleri etkileyen yaygın bir sorundur. Ulaşım, enerji ve arazi kullanımı da dahil olmak üzere hava kirliliğini azaltmaya yönelik birçok çözüm vardır. Hava kirliliği ile mücadele 3, 7 ve 11 No'lu SKH'lerde belirlenen hedeflerle bağlantılıdır ve aynı zamanda NCD'lerin azalmasına ve iklim değişikliği etkilerinin hafifletilmesine de yardımcı olur. Çünkü siyah karbon ve ozon gibi kirlenmeler bu ikisi üzerinde doğrudan ve hemen etkilidir. Hava kalitesini iyileştirmek gıda üretimi için de önemlidir. Çünkü hava kirliliğinin ürün kaybıyla ve dolayısıyla ürün verimliliğiyle ilgili vardır.

scan here

Kaynak 30 (TOOLKIT)

Clean Household Energy Solutions Toolkit (CHEST)
<https://www.who.int/airpollution/household/chest/en/>

scan here

Kaynak 31 (INITIATIVE)

BreatheLife global campaign
<https://breathelife2030.org/breathelife-cities/>

scan here

Kaynak 64 (ANALYTICAL TOOL)

AirQ+: software tool for health risk assessment of air pollution
<http://www.euro.who.int/en/health-topics/environment-and-health/air-quality/activities/airq-software-tool-for-health-risk-assessment-of-air-pollution>

Vaka çalışması 4

Kolombiya – Aburrá Valley büyükşehir bölgesi için hava kalitesi yönetim planı, Medellín

Aburrá Valley, Kolombiya'nın And sıradağlarının ortasında kalan Antioquia bölgesinin güney-iç tarafında bulunur. Bu vadi özellikle de geçtiğimiz on yıllarda sürdürülebilir olmayan kentsel büyümeden dolayı birçok nüfus problemiyle karşı karşıyadır. Örneğin hava kirliliği DSÖ'nün belirlediği hedef seviyenin çok daha üstündedir. Bu sorunu gidermek için bir Hava Kalitesi Yönetim Planı – PIGECA (2017–2030) geliştirilmiştir. Planın amacı, halk sağlığını ve çevreyi korumak ve kentsel kalkınmayı sürdürülebilir kılmak için Aburrá Valley'in büyükşehir sınırlarında hava kalitesini iyileştirmektir. Plan, 2030 yılına kadar 10 belediyenin 3,8 milyon vatandaşı için hava kalitesini iyileştirecek aksiyonlar uygulamayı öngörmektedir. İzleme ve uygulamayı kolaylaştırmak için seçilmiş yıllar bazında (yani, 2019, 2023, 2027 ve 2030) bazı hedef setleri belirlenmiştir. Plan, çevre ve halk sağlığı için önemli bir araçtır.

Daha fazla bilgi için bkz. *Compendium of inspiring practices: health edition* (UN-Habitat, 2018b).

AirQ+: software tool for health risk assessment of air pollution

Quantifying the effects of exposure to air pollution in terms of public health has become a critical component in policy discussion. WHO/Europe's software tool AirQ+ performs calculations that allow quantification of the health effects of exposure to air pollution, including estimates of the reduction in life expectancy, for the most significant air pollutants. AirQ+ is available in English, French, German and Russian.

AirQ+ estimates:

- the effects of short-term changes in air pollution (based on risk estimates from time-series studies);
- the effects of long-term exposures (using life-tables approach and based on risk estimates from cohort studies).

For each type of estimate, separate HELP files explain details of calculation.

Methodology and scientific basis for the risk estimates are summarized in the documents listed below under Related content..

When should you use AirQ+?

Tool

Download AirQ+ 2.1 software - Windows (Zip file, 80 MB / EN, FR, DE and RU) [↗](#)

Download AirQ+ 2.1 software - Linux (Zip file, 80 MB / EN, FR, DE and RU) [↗](#)

Download AirQ+ 2.1 software - Macintosh (Zip file, 80 MB / EN, FR, DE and RU) [↗](#)

Manuals

30 September 2016

AirQ+: key features

scan here

Kaynak 64 (ANALYTICAL TOOL)

AirQ+: software tool for health risk assessment of air pollution

<http://www.euro.who.int/en/health-topics/environment-and-health/air-quality/activities/airq-software-tool-for-health-risk-assessment-of-air-pollution>

Sağlık Konuları ▾

Ülkeler ▾

haber odası ▾

Acil durumlar ▾

Veri ▾

[Anasayfa](#) / [Araçlar ve araç takımları](#) / Temiz Ev Enerji Çözümleri Araç Seti

Temiz Ev Enerji Çözümleri Araç Seti (CHEST)

DSÖ Temiz Ev Enerjisi Çözümleri Araç Kiti (CHEST), ülkelerin ve programların temiz hanehalkı enerji erişimini ve kullanımını genişletmek için politika eylem planları geliştirmek için kullanabileceği araçlar sağlar. Uzman girdilerine dayalı olarak oluşturulan CHEST'in amacı, sağlık ve diğer sektörlerdeki profesyonellere ve politika yapıcılara, *DSÖ'nün iç mekan hava kalitesi: evsel yakıt yakma ile ilgili Yönergelerinde* bulunan tavsiyeleri uygulamasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. CHEST, enerji planlama sürecine rehberlik edecek kaynaklar sağlayarak, politika yapıcıların temiz ve güvenli ev enerjisine erişimi artıracak programlar tasarlamasına olanak tanır ve bunların gerçek ve önemli sağlık kazanımları sağlamasını sağlar. CHEST, yerel, programlı veya ulusal düzeylerde temiz ev enerjisinin benimsenmesini teşvik eden politikaların tasarlanmasını kolaylaştırır.

Modüller

Modül 1: Paydaş haritalama ve durum değerlendirmesi

Modül 2: Teknolojik ve politika müdahalelerinin belirlenmesi

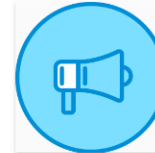
Modül 3: Standartlar ve testler hakkında rehberlik

Modül 4: İzleme ve değerlendirme

Modül 5: Sağlık camiasını dahil etmek

Modül 6: İletişim ve Farkındalık Geliştirme

Sonuç/Gıda Güvenliği ve Sağlıklı
Beslenme ...

Gıda güvenliği ve daha sağlıklı beslenme

Obezite ve büyüme problemleri sağlık için bir risktir ve genellikle kaynakların az olduğu yerlerde ortaya çıkar. Sağlıklı beslenme ancak ve ancak insanların yaşadığı ve çalıştığı yerden sağlıklı gıdaya erişebilmesiyle mümkündür. Kentsel planlama “gıda çölleri” sorununu göz önünde bulundurularak yapılabilir. Gıda çölleri gıdaların taze olmadığı, yalnızca işlenmiş, şeker, yağ ve karbonhidrat içeriği yüksek sağlıksız gıdaların erişilebilir ve alınabilir olduğu düşük gelir sahibi kişilerin yaşadığı yerlerdir. Etkili imar ve arazi kullanımı sayesinde yerel gıda işletmeleri ve yetiştirmeden işlemeye, dağıtımdan kompostlamaya kadar kentsel tarımın tüm aşamaları desteklenebilir. Pek çok ülkede gıda sevkiyatı (tırların boş olarak geri dönüşü de dahil) karayoluyla sevkiyatın önemli bir bölümünü oluşturur ve soğuk hava depolama kapasitesinin ve dağıtım ağlarının yetersiz olması birçok gıda malzemesinin bozularak ziyan olmasına neden olur. Entegre kentsel planlama, bu darboğazları giderebilir ve yerel, adil ve sağlıklı gıda sistemlerinin geliştirilmesine yardımcı olabilir (DSÖ, 2016b).

scan here

Kaynak 32 (SELF AUDIT)

Social network analysis for territorial assessment and mapping of food security and nutrition systems(FSNS):a methodological approach

<http://www.fao.org/3/i8751en/i8751en.pdf>

scan here

Kaynak 33 (NETWORK)

City region food systems programme

<http://www.fao.org/in-action/food-for-cities-programme/approach/need-for-sustainable-and-resilient-crfs/en/>

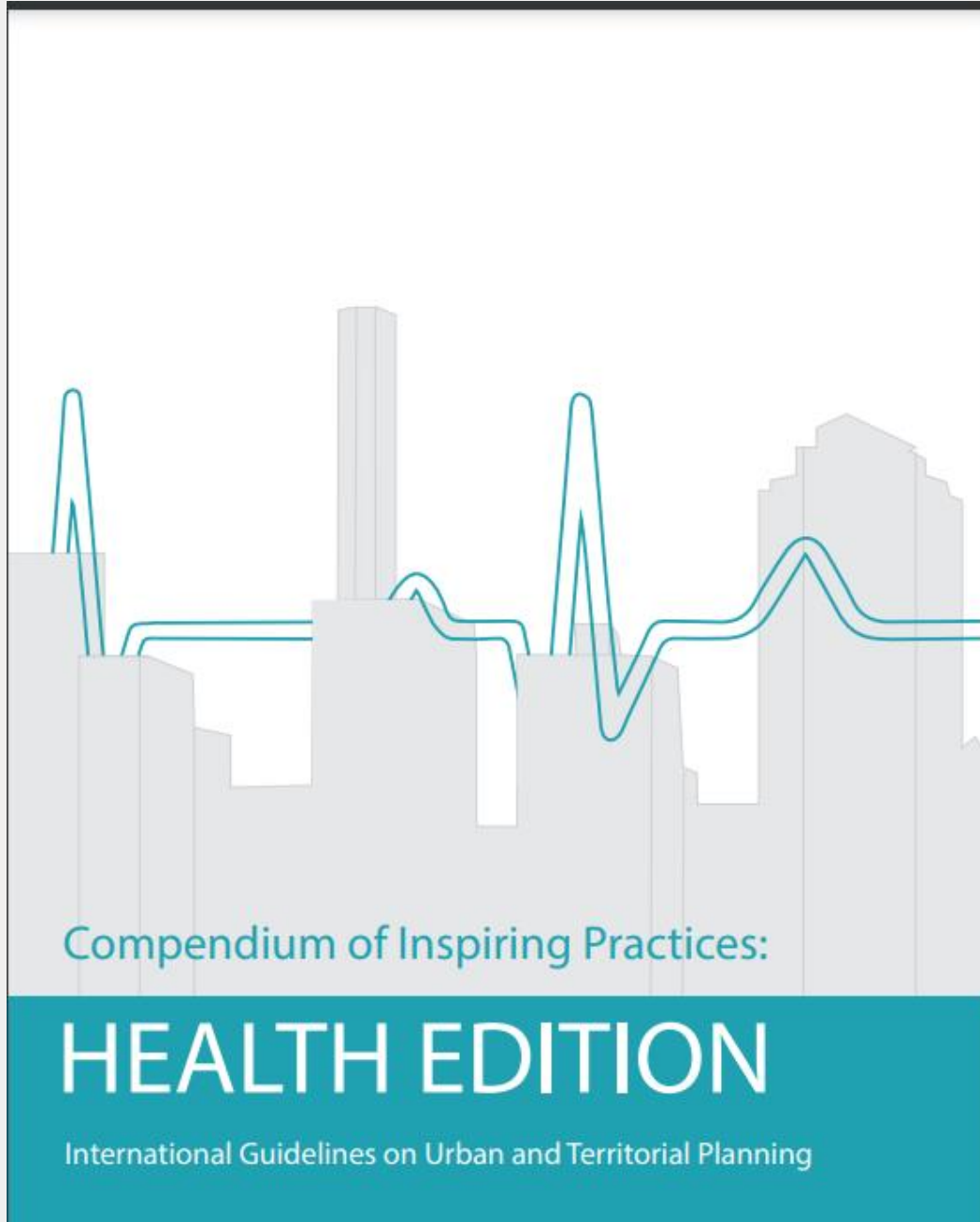
scan here

Kaynak 34 (EVIDENCE)

Interventions on diet and physical activity: what works: summary report

<https://www.who.int/dietphysicalactivity/whatworks/en/>

Vaka çalışması 5

Birleşik Krallık – sağlıklı kilo ortamlarının planlaması, İngiltere

İngiltere’de çocukların üçte biri aşırı kilolu ya da obezdir. Artan trend, yeni nesillerin obeziteyle daha erken yaşta tanıştığını ve daha uzun süre obez kaldıklarını göstermektedir. Bu esnada Birleşik Krallık’ta yerel yönetimlerin 2012 tarihli Sağlık ve Sosyal Hizmetler Yasası ve Ulusal Planlama Politikasının Çerçevesi kapsamına belirlenmiş olan vatandaş sağlığını geliştirme görevi bu konuda harekete geçme fırsatı sunar.

Yerel yönetimler düzeyinde sistem yaklaşımından istifade eden stratejik bir program, şehir plancıları ve halk sağlığı uzmanlarıyla ve ayrıca ulaşım ve kentsel rejenerasyon alanlarındaki diğer çevre uzmanlarıyla yakın işbirliği içerisinde multidisipliner bir yaklaşım geliştirmiştir. Bu program, politika ve planlama kararları aracılığıyla planlama sisteminin ana müdahale noktalarında obeziteyle mücadele etmek için yerel otorite partnerlerine doğrudan destek sunmuştur. Program aynı zamanda, 25.000’den fazla haneyi etkileyeceği düşünülen sağlıklı konut imarı tasarımını da dolaylı yollardan etkilemiştir. Ayrıca program, yasal plan ve izleme mekanizmaları üzerinden aktif izlemeyi teşvik ederek gelişmelerin uzun dönem izlenmesini mümkün kılmıştır.

Daha fazla bilgi için bkz. *Compendium of inspiring practices: health edition* (UN-Habitat, 2018b).

Italy: Campania Region. Edible Green Infrastructure 4.0 for Food Security and Well-being.

Başlangıç noktaları

Ortam bakımından

Kamusal alanlar

Meydanlar, parklar ve bahçeler, caddeler, plazalar

Hareket koridorları

Yerel caddeler, okul güzergahları, bisiklet ve aktif ulaşım, banliyö ağları

Yeşil ve mavi alan

Habitat ağları, nehir kıyıları, sahiller ve kıyı, ormanlar, göç koridorları

Altyapılar

Okullar, hastaneler, pazarlar, havaalanları, ulaşım merkezleri

Mülkler

Konutlar, iş parkları, ticaret bölgeleri, şehir merkezleri, kampüsler

Çıktı bakımından

Günlük fiziksel aktiviteyi arttırmak

Hava kalitesini iyileştirmek

Gıda güvenliği ve sağlıklı beslenmeyi arttırmak

Sağlıkta eşitsizlikleri azaltmak

Kent düzeyinde diyabet trendi ile mücadele etmek

Sağlık hizmetlerine lokasyonel erişimi arttırmak

Prensip bakımından

Yol tehlikesini azaltmak

Vizyon Sıfır yaklaşımı, hız limiti belirlenmiş bölgeler, filtrelenmiş geçirgenlik, okul yakınlarında alınan tedbirler

Sosyal ve çevresel adalet

İklim adaleti, toplumsal aksiyon, vatandaş öncülüğünde yenileme, katılımcı değerlendirme

Yaşam boyu stratejiler

Çocuk dostu, yaşlı dostu, demans dostu mekanlar, gençlere için mekanlar

Sağlıklı şehirler

HiAP, sağlıklı kentsel planlama, belediye başkanının taahhütleri

Sektör bakımından

Konut ve sağlık

Yerel ekonomi ve sağlık

Ulaşım ve sağlık

Su ve sağlık

Sağlıklı gıda sistemleri

Prensip bakımından

Yol tehlikesini azaltmak

Vizyon sıfır yaklaşımı, hız limiti belirlenmiş bölgeler, filtrelenmiş geçirgenlik, okul yakınlarında alınan tedbirler

Sosyal ve çevresel adalet

İklim adaleti, toplumsal aksiyon, vatandaş öncülüğünde yenileme, katılımcı değerlendirme

Yaşam boyu stratejiler

Çocuk dostu, yaşlı dostu, demans dostu mekanlar, gençler için mekanlar

Sağlıklı şehirler

HiAP, sağlıklı kentsel planlama, belediye başkanının taahhütleri

Prensip, çıktının (sonucun) da ötesine geçen üst düzey bir taahhüttür. Bazı sonuçların ölçülmesiyle ilerleme kayıt altına alınabilir.

Prensip/Sosyal ve Çevresel
Adalet ...

Sosyal ve çevresel adalet

Sağlıkta eşitsizlik ve önlenebilir sağlık eşitsizlikleri insanların büyüdüğü, yaşadığı, çalıştığı ve yaşlandığı çevre koşullarının ve hastalıklarla mücadele etmek için hayata geçirilen sistemlerin bir sonucudur. Her ne kadar siyasi, sosyal ve ekonomik faktörlerle şekillenmiş de olsa insanların içinde yaşadığı fiziksel koşullar KBP'nin kalitesiyle ilgilidir. Sosyal ve çevresel adalet yalnızca koruma ve temizlikle değil, aynı zamanda kaliteli yaşam ortamları ve çevresel anlamda sağlıklı toplumlar yaratmakla alakalıdır. Bu, çoğu zaman göz ardı edilen toplum dışına itilmiş dezavantajlı topluluklar veya insan grupları için geçerlidir. İklim değişikliğinin etkileri kendini iyice belli etmeye başladıkça ulusal ve ulusüstü ölçekte iklim adaleti de gündemde üst sıralara yükselmektedir. İklim konusunda da tıpkı diğer haksızlıklarda olduğu gibi en büyük zararı kırılgan veya toplum dışına itilmiş insanlar görmektedir. Kent çapında iyileştirmelerin doğru bir dağılımla yapılamaması, sağlıkta adaletsizliği daha da körükleyecektir. Örneğin bir çalışmaya göre, Bogotá'daki bisiklet yolu ağına en çok erişimi olanlarla zengin semtlerdir (Parra et al, 2018).

Kutu 5

Vision Zero

Vision Zero (1997'de İsveç'te başlamıştır) hareketi, işyeri güvenliği yaklaşımını trafik güvenliğine uygulamayı ve bu sayede yaralanma ve ölümleri önlemeyi amaçlamaktadır. Vision Zero, Ulaştırma Bakanlığı'nın desteğiyle 1997 yılında parlamentoda yasa olarak kabul edilmiştir. O dönem İsveç'te trafik kazası ölümleri 100binde 7 iken 2015 yılında bu rakam 100binde 3'ün altına inmiştir.

scan here

Kaynak 35 (ANALYTICAL TOOL)
Health Equity Assessment Toolkit
https://www.who.int/gho/health_equity/assessment_toolkit/en/

scan here

Kaynak 36 (WEB RESOURCE)
Global Land Tool Network
<https://glt.n.net/>

scan here

Kaynak 37 (DESIGN GUIDE)
Block by Block methodology
<https://www.blockbyblock.org/resources/>

scan here

Kaynak 38 (DESIGN GUIDE)
Inclusive healthy places. A guide to inclusion and health in public space: learning globally to transform locally
<https://gehl.institute.org/work/inclusive-healthy-places/>

scan here

Kaynak 39 (TOOLKIT)
Urban HEART: Urban Health Equity Assessment and Response Tool
<https://apps.who.int/iris/handle/10665/79060>

The Block by Block playbook

Using Minecraft as a participatory design tool in urban design and governance

Prensip/Çocuk Dostu
Ortamlar ...

Örnek

Çocuk dostu ortamlar

Çocuk dostu ortam prensibi güçlü ve popüler bir etkiye sahiptir ve tüm dünyada birçok örneği vardır. Çocukların sağlıklı gelişiminin hergün yaşadıkları ortam aracılığıyla – okula gitmek, arkadaşlarıyla oyun oynamak, parka veya oyun alanlarına gitmek vb. – desteklenmesi sonraki yıllarda sağlıklı bir yaşamın temelini atar. Bu yaklaşım kent ortamlarını çocukların ve hatta onların ebeveyn ve bakıcılarının gözünden görmeyi gerektirir.

scan here

Resource 40 (BRIEFING)

Don't pollute my future! The impact of the environment on children's health

<https://www.who.int/ceh/publications/don-t-pollute-my-future/en/>

scan here

Resource 41 (DESIGN GUIDE)

Shaping urbanization for children. A handbook on child-responsive urban planning

https://www.unicef.org/publications/index_103349.html

scan here

Resource 42 (DESIGN GUIDE)

Cities alive: designing for urban childhoods

<https://www.brup.com/perspectives/cities-alive-urban-childhood>

Vaka çalışması 6

Güney Afrika – gecekondu mahallelerinde semt iyileştirme, Batı Cape

Bütüncül bir yaklaşım ile Kentsel İyileştirme girişimi aracılığıyla Şiddet Önleme ekipleri tarafından hayata geçirilen gecekondu mahallelerinde semt iyileştirme çalışması birçok Güney Afikalının özellikle de gecekondu semtlerinde yaşam koşullarıyla ilgili karşılaştıkları zorlukları (örn su, sanitasyon veya ikametgâh sorunları) gidermeye yardımcı olmaktadır. Bu çalışmalar içme suyu, sanitasyon ve çöp hizmetlerine erişim, çocuk esenliği ve gelişimi, resmi veri tabanı ve ikametgâh üzerinden kamu hizmetlerine ve doktora erişim gibi birçok sağlık meselesini ele almaktadır. Topluluklarla yakın işbirliği içinde yürütülen bu girişim onların ihtiyaçlarını dile getirmekte ve yerel otorite ve paydaşlarla yapıcı bir şekilde angaje olmayı sağlayacak kanallar ve altyapılar geliştirmeye yardımcı olmaktadır. Bu kapsamda 2015 yılında hane verisi toplamak, topluluklara ait veritabanı ve ikametgâhları yönetmek ve talep doğrultusunda paydaşlarla ve topluluk üyeleriyle bilgi paylaşmak üzere topluluk üyelerine eğitim verilmiştir.

Daha fazla bilgi için bkz. *Compendium of inspiring practices: health edition* (UN-Habitat, 2018b).

Compendium of Inspiring Practices:

HEALTH EDITION

International Guidelines on Urban and Territorial Planning

Prensip/Yaşlı Dostu
Ortamlar ...

Örnek

Yaşlı dostu ortamlar

Birçok şehirde nüfus artık yaşlanmaktadır. Yaşlı dostu ortamlar sağlıklı ve aktif yaşlanmayı teşvik eder. Bu sayede insanlar yaşlandıkça evlerinde kalmaya ve içinde yaşadıkları topluluğa katkı sunmaya devam edebilirler. Açık hava aktivitelerine izin veren ortamlar ileriki yaşlarda sağlık desteğine duyulan ihtiyacı da azaltacaktır.

scan here

Resource 43 (TOOLKIT)

Measuring the age-friendliness of cities

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/203830/9789241509695_eng.pdf

scan here

Resource 44 (INITIATIVE)

Age-friendly environments in Europe. A handbook of domains for policy action

http://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0011/359543/AFEE-handbook.PDF

scan here

Resource 45 (NETWORK)

WHO Global Network for Age-friendly Cities and Communities

https://www.who.int/ageing/projects/age_friendly_cities_network/en/

MEASURING THE AGE-FRIENDLINESS OF CITIES

A GUIDE TO USING CORE INDICATORS

Başlangıç noktaları

Ortam bakımından

Kamusal alanlar

Meydanlar, parklar ve bahçeler, caddeler, plazalar

Hareket koridorları

Yerel caddeler, okul güzergahları, bisiklet ve aktif ulaşım, banliyö ağları

Yeşil ve mavi alan

Habitat ağları, nehir kıyıları, sahiller ve kıyı, ormanlar, göç koridorları

Altyapılar

Okullar, hastaneler, pazarlar, havaalanları, ulaşım merkezleri

Mülkler

Konutlar, iş parkları, ticaret bölgeleri, şehir merkezleri, kampüsler

Çıktı bakımından

Günlük fiziksel aktiviteyi arttırmak

Hava kalitesini iyileştirmek

Gıda güvenliği ve sağlıklı beslenmeyi arttırmak

Sağlıkta eşitsizlikleri azaltmak

Kent düzeyinde diyabet trendi ile mücadele etmek

Sağlık hizmetlerine lokasyonel erişimi arttırmak

Prensip bakımından

Yol tehlikesini azaltmak

Vizyon Sıfır yaklaşımı, hız limiti belirlenmiş bölgeler, filtrelenmiş geçirgenlik, okul yakınlarında alınan tedbirler

Sosyal ve çevresel adalet

İklim adaleti, toplumsal aksiyon, vatandaş öncülüğünde yenileme, katılımcı değerlendirme

Yaşam boyu stratejiler

Çocuk dostu, yaşlı dostu, demans dostu mekanlar, gençlere için mekanlar

Sağlıklı şehirler

HiAP, sağlıklı kentsel planlama, belediye başkanının taahhütleri

Sektör bakımından

Konut ve sağlık

Yerel ekonomi ve sağlık

Ulaşım ve sağlık

Su ve sağlık

Sağlıklı gıda sistemleri

Sektör bakımından

Konut ve sağlık

Yerel ekonomi ve sağlık

Ulaşım ve sağlık

Su ve sağlık

Sağlıklı gıda sistemleri

Sektör/Konut ...

Örnek

Konut ve sağlık

Sağlıklı konut, bir bütün olarak fiziksel, mental ve sosyal esenlik halini destekler. Bunun için yakın çevre ve bu çevrenin hizmetlere, yeşil alanlara, aktif ve toplu taşıma imkanlarına ne kadar erişim sağladığı ve atık, kirlilik, tabii veya insan kaynaklı afetlerin etkilerine karşı ne kadar koruyabildiği çok önemlidir (DSÖ, 2018d). Konutun elverişli olması için yedi kriter vardır: güvenlik; hizmet, malzeme, imkân ve altyapıların kullanılabilirliği; fiyat uygunluğu; oturulabilirlik; erişim; lokasyon; kültürel elverişlilik. Ayrıca günümüzde dünyada kentsel büyümenin yaklaşık %40'ının gecekondu mahallerinde gerçekleştiği ve yaklaşık 1 milyar kişinin bu gecekondu mahallelerinde ya da kaçak yerleşimlerde yaşadığı düşünüldüğünde konutla ilgili sağlık risklerinin sistemli bir yaklaşımla ele alınması ihtiyacı çok daha aşikardır (DSÖ, 2018d).

scan here

Kaynak 46 (EVIDENCE)

**WHO Housing and health
guidelines**
<https://www.who.int/sustainable-development/publications/housing-health-guidelines/en/>

scan here

Kaynak 47 (DESIGN GUIDE)

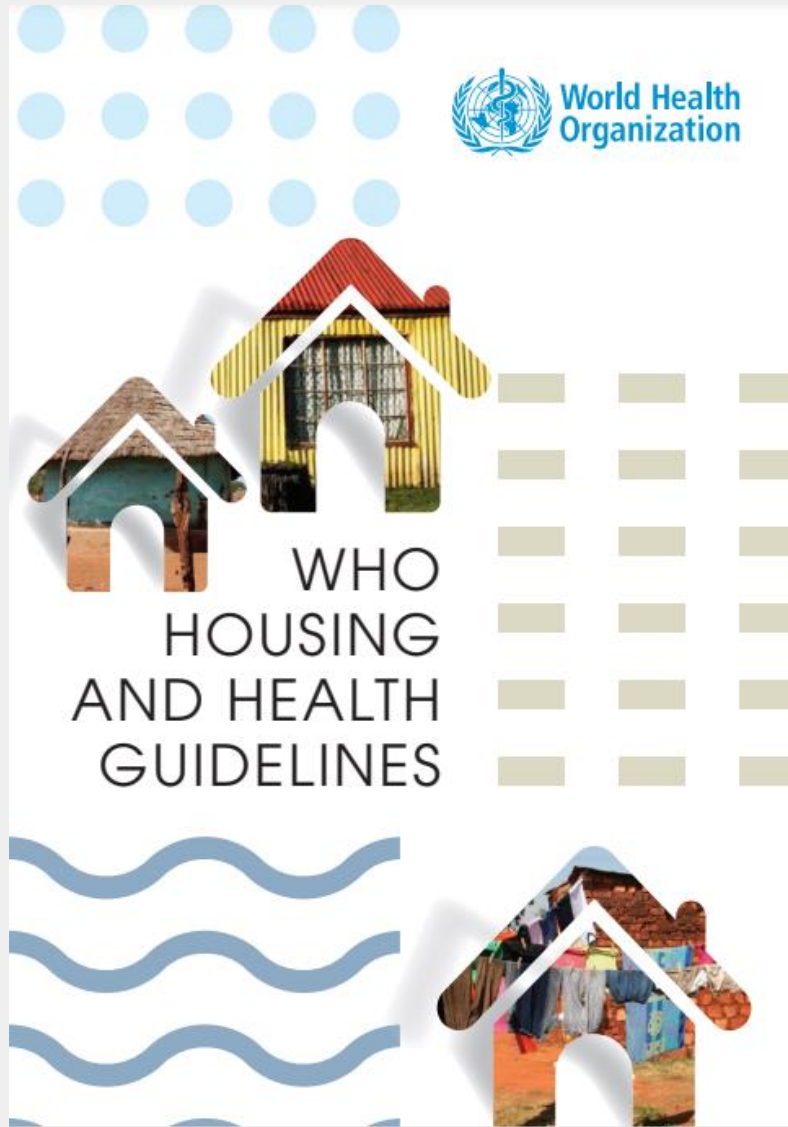
**A practical guide to designing,
planning, and executing citywide
slum upgrading programmes**
<https://unhabitat.org/a-practical-guide-to-designing-planning-and-executing-citywide-slum-upgrading-programmes>

scan here

Kaynak 48 (TOOLKIT)

**Gentrification and neighborhood
change toolkit: helpful tools for
communities**
<https://www.buildhealthyplaces.org/content/uploads/2018/04/Gentrification-and-Neighborhood-Change-Toolkit.pdf>

Contents

Foreword	vii
Acknowledgements	ix
Abbreviations and acronyms	xiv
Executive summary	xv
1 Introduction	1
1.1 Housing and health	2
1.1.1 WHO approach to healthy housing	2
1.1.2 Key health risks related to housing	2
1.1.3 Prevalence of poor housing conditions	4
1.1.4 Burden of disease associated with housing	5
1.2 WHO Housing and health guidelines	6
1.2.1 Objectives and rationale for developing the WHO Housing and health guidelines	6
1.2.2 Target audience	7
1.2.3 Scope	8
1.2.4 Co-benefits	9
1.2.5 Social determinants, housing and health	10
2 Guideline development process	13
2.1 Contributors to the guidelines	14
2.1.1 WHO Steering Group	14
2.1.2 Guideline Development Group	14
2.1.3 External Review Group	14
2.1.4 Systematic review	15
2.2 Identification of priority questions and critical outcomes	15
2.3 Evidence identification and retrieval	15
2.4 Quality assessment and grading of the evidence	16
2.5 Formulation of recommendations	17
2.6 Decision-making during the GDG meetings	19
2.7 Declaration of interests by external contributors	19
2.8 Document preparation and peer review	20

6.3 Considerations for implementation of the guideline recommendation	63
6.4 Research recommendations	64
7 Housing accessibility	65
7.1 Guideline recommendation	67
7.2 Summary of evidence	69
7.2.1 Activities of daily living	69
7.2.2 Falls/injuries	70
7.2.3 Mortality	71
7.2.4 Quality of life	71
7.2.5 Psychological effects	72
7.2.6 Participation	72
7.3 Considerations for implementation of the guideline recommendation	72
7.4 Research recommendations	74
8 WHO guidelines for other key housing risk factors	75
8.1 Water	76
8.1.1 WHO Guidelines for drinking-water quality	77
8.2 Air quality	88
8.2.1 WHO Guidelines for indoor air quality	90
8.2.2 WHO Guidelines for ambient air quality	94
8.3 Tobacco smoke	95
8.3.1 WHO Guidelines for indoor air quality: selected pollutants (2010)	96
8.3.2 Protection from exposure to second-hand tobacco smoke: policy recommendations (2007)	96
8.4 Noise	96
8.4.1 WHO Guidelines for noise	97
8.5 Asbestos	100
8.5.1 WHO Guidelines and recommendations for the use of asbestos	101
8.6 Lead	102
8.6.1 WHO Guidelines and recommendations for lead	103
8.7 Radon	104
8.7.1 WHO Handbook on indoor radon (2009)	105
8.8 Additional WHO guidance related to housing	107

**A PRACTICAL GUIDE TO DESIGNING,
PLANNING, AND EXECUTING CITYWIDE
SLUM UPGRADING PROGRAMMES**

UN HABITAT
FOR A BETTER URBAN FUTURE

CHAPTER 6: THE DO'S AND DON'TS OF CITYWIDE SLUM UPGRADING, SLUM UPGRADING CHECKLIST & QUICK GUIDE	128
6.1. THE DO'S AND DON'TS OF CITYWIDE SLUM UPGRADING	129
6.2. SLUM UPGRADING CHECKLIST	130
6.3. QUICK GUIDE	131
CHAPTER 7: CASE STUDIES OF GOOD PRACTICE	134
COUNTRY & CITY: DAR ES SALAAM, TANZANIA	135
KAMPUNG IMPROVEMENT PROGRAMME, INDONESIA	137
FAVELA BAIRRO, RIO DE JANEIRO, BRAZIL	139
PRIMED: PROGRAMA INTEGRAL DE MEJORAMIENTO DE BARRIOS SUBNORMALES EN MEDELLÍN (PROGRAMME FOR THE INTEGRATED IMPROVEMENT OF SUB-NORMAL NEIGHBOURHOODS IN MEDELLIN)	140
BAAN MANKONG, THAILAND	143
CITIES WITHOUT SLUMS, MOROCCO	149
PARTICIPATORY SLUM UPGRADING PROJECT, ISMAILIA	152
CHAPTER 8: BIBLIOGRAPHY AND USEFUL WEBSITES	154
8.1. BIBLIOGRAPHY	155
8.2. VIDEOS	161
8.3. USEFUL WEBSITES	161
ENDNOTES	163

GENTRIFICATION & NEIGHBORHOOD CHANGE

Helpful Tools for Communities

A supplement to *The Socioeconomic Change of Chicago's Community Areas (1970-2010)*

UIC Nathalie P. Voorhees
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT CHICAGO Center for Neighborhood
and Community Improvement
COLLEGE OF URBAN PLANNING & PUBLIC AFFAIRS

MARCH 2015

for more information visit: www.voorheescenter.com

MARCH 2015

for more information visit: www.voorheescenter.com

Contents

Using This Toolkit 3

Before Gentrification 4

1. Coalition Building
2. Right to Purchase
3. Community Land Trusts
4. Inclusionary Zoning
5. Limited Equity Co-op Housing
6. Community Benefit Agreements

Mid Stage Gentrification 10

1. Strengthened Rental Protections
2. Tax Abatement Policies
3. Protections Against Condominium Conversion
4. Rehabilitation & Preservation

Late Stage Gentrification 14

1. Employer Assisted Housing
2. Affordable Housing Trust Fund
3. Housing Levies
4. Dealing with NIMBYism

To Learn More 18

Sektör/Ekonomi ...

Örnek

Yerel ekonomi ve sağlık

Yerel ekonomiler, önemli sosyal ve çevresel faydaları olan döngüsel ekonomilerdir. Yerel ekonomiler, bölgeler arasındaki farklılıkların etkili bir şekilde azaltılmasına, tabandan tavana sosyal uyumun güçlendirilmesine, yerel iş fırsatlarının ve istihdamın yaratılmasına yardımcı olur ve başta kadınlar ve gençler olmak üzere toplum kenarına itilmiş tüm toplulukların karar verme sürecine katılmasını amaçlar. Döngüsel ekonomilerin sosyal ve çevresel faydaları toplulukların ama özellikle de toplum kenarına itilmiş toplulukların sağlığı üzerinde direkt bir etkiye sahiptir. Sağlık ve esenlik ekonomik ve sosyal ilerlemeye katkı sunar ve ekonomik güvence ve sosyal uyum sağlığın iki temel belirleyicisidir (DSÖ Avrupa Bölge Ofisi, 2018).

scan here

Kaynak 49 (WEBTOOL)

City Prosperity Initiative

<https://www.buildhealthyplaces.org/content/uploads/2018/04/Gentrification-and-Neighborhood-Change-Toolkit.pdf>

scan here

Kaynak 50 (BRIEFING)

Health in the green economy: health co-benefits of climate change mitigation – transport sector

<https://apps.who.int/iris/handle/10665/70913>

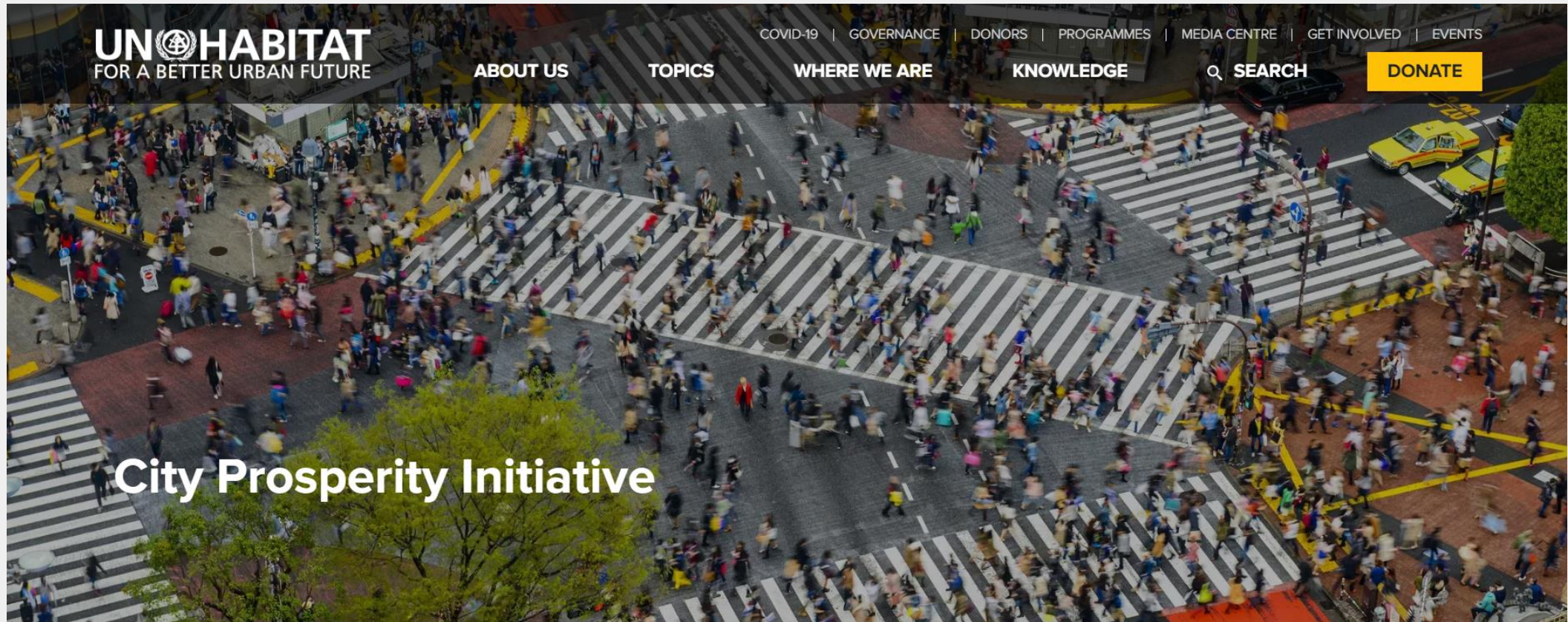
scan here

Kaynak 51 (BRIEFING)

Participatory budgeting

<https://pb.unhabitat.org/>

Sektör/Ulaşım ...

Ulaşım ve sağlık

Toplu taşımanın sağlık ve sağlıkta adalet üzerinde büyük bir etkisi vardır – ve bu etki artan yolcu ve mal hareketi sebebiyle tüm dünyada giderek büyümektedir. Sürdürülebilir hareketliliğe yönelik aksiyonlarla bir taraftan büyük ve hızlı halk sağlığı faydaları elde edilebilir; diğer taraftan çevrenin temizlenmesi ve ulaşım kaynaklı artan sera gazı emisyonlarının azalması sağlanabilir. Çünkü CO₂ emisyonlarını azaltmanın yolları sürdürülebilir hareketlilik ve iyi arazi kullanımı planlamasıyla yakından ilişkilidir (GIZ & DSÖ, 2011). Bu politikalar sayesinde kararlı bir şekilde araba kullanımından yaya, bisiklet ve toplu taşıma kullanımına geçilebilir, ulaşım türleri ile ilgili toplumsal ayrıışmanın ve emisyonların azaltılması için ulaşım altyapısı iyileştirilebilir ve gereksiz ve uzun seyahatler engellenebilir. Ulaşımın kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve yoksullar için kolaylaştırılması da sağlıkta adaleti belirgin şekilde arttıracaktır. Çünkü bu grupların genellikle kendilerine ait arabaları yoktur ve bu insanlar günlük yaşam aktivitelerinin bir gereği olarak şehir içi ulaşımında zorluk yaşamaktadır (GIZ & DSÖ, 2011).

scan here

Kaynak 52 (TRAINING)

Urban transport and health. Module 5g. Sustainable transport: a sourcebook for policy-makers in developing cities
https://www.who.int/hia/green_economy/giz_transport.pdf?ua=1

scan here

Kaynak 53 (DESIGN GUIDE)

Building healthy corridors: transforming urban and suburban arterials into thriving places
<https://uli.org/wp-content/uploads/ULI-Documents/Building-Healthy-Corridors-ULI.pdf>

scan here

Kaynak 54 (OVERVIEW)

Urban mobility plans: national approaches and local practice. Moving towards strategic, sustainable and inclusive urban transport planning. Sustainable urban transport technical document #13
<http://www.transferproject.org/wp-content/uploads/2017/09/Urban-Mobility-Plans.pdf>

scan here

Kaynak 65 (ANALYTICAL TOOL)

Health and Economic Assessment Tool (HEAT) for cycling and walking
<http://www.euro.who.int/en/health-topics/environment-and-health/Transport-and-health/activities/guidance-and-tools/health-economic-assessment-tool-heat-for-cycling-and-walking>

Urban Mobility Plans

National Approaches and Local Practice

Moving Towards Strategic, Sustainable and Inclusive Urban Transport Planning

Sustainable Urban Transport Technical Document #13

Health economic assessment tool (HEAT) for walking and for cycling

Methods and user guide on physical activity, air pollution, injuries and carbon impact assessments

Contents

Contributors and acknowledgements	vi
HEAT road crash and carbon emission modules and updated 2017 version (HEAT 4.0) (2016–2017)	vii
Development of the HEAT air pollution module (2014–2015)	viii
1 Introduction	1
1.1 Summary of evidence reviews used for developing HEAT	4
2 Guidance on economic appraisal of how walking and cycling affect health and carbon emissions	9
2.1 Relationship between physical activity and health	9
2.2 Relationship between air pollution and health	10
2.3 Time needed for health and air pollution effects to build up	11
2.4 Effects of road crashes	11
2.5 Interactions between transport-related physical activity, air pollution and road crashes	12
2.6 Effects of changes in carbon emissions	12
2.7 Mortality or morbidity?	15
2.8 Age and sex	15
2.9 Static versus life-table approach	16
2.10 Walking and cycling data	16
2.11 Time needed to reach the full level of walking or cycling	17
2.12 Activity substitution	17
2.13 Costs applied	17
2.14 Discounting	18
2.15 Sensitivity analysis	18
3 How HEAT works: introduction	19
3.1 General principles	19
3.2 Who is HEAT for?	19
3.3 What can HEAT be used for?	19
3.4 What should HEAT not be used for?	20
3.5 How does HEAT work?	21
3.6 Health impact assessment and comparative risk assessment approaches in HEAT	21
3.7 What data are needed?	26
3.8 Input data on the volume of cycling or walking	27

BİTİRİRKEN ...

PAYDAŞLAR

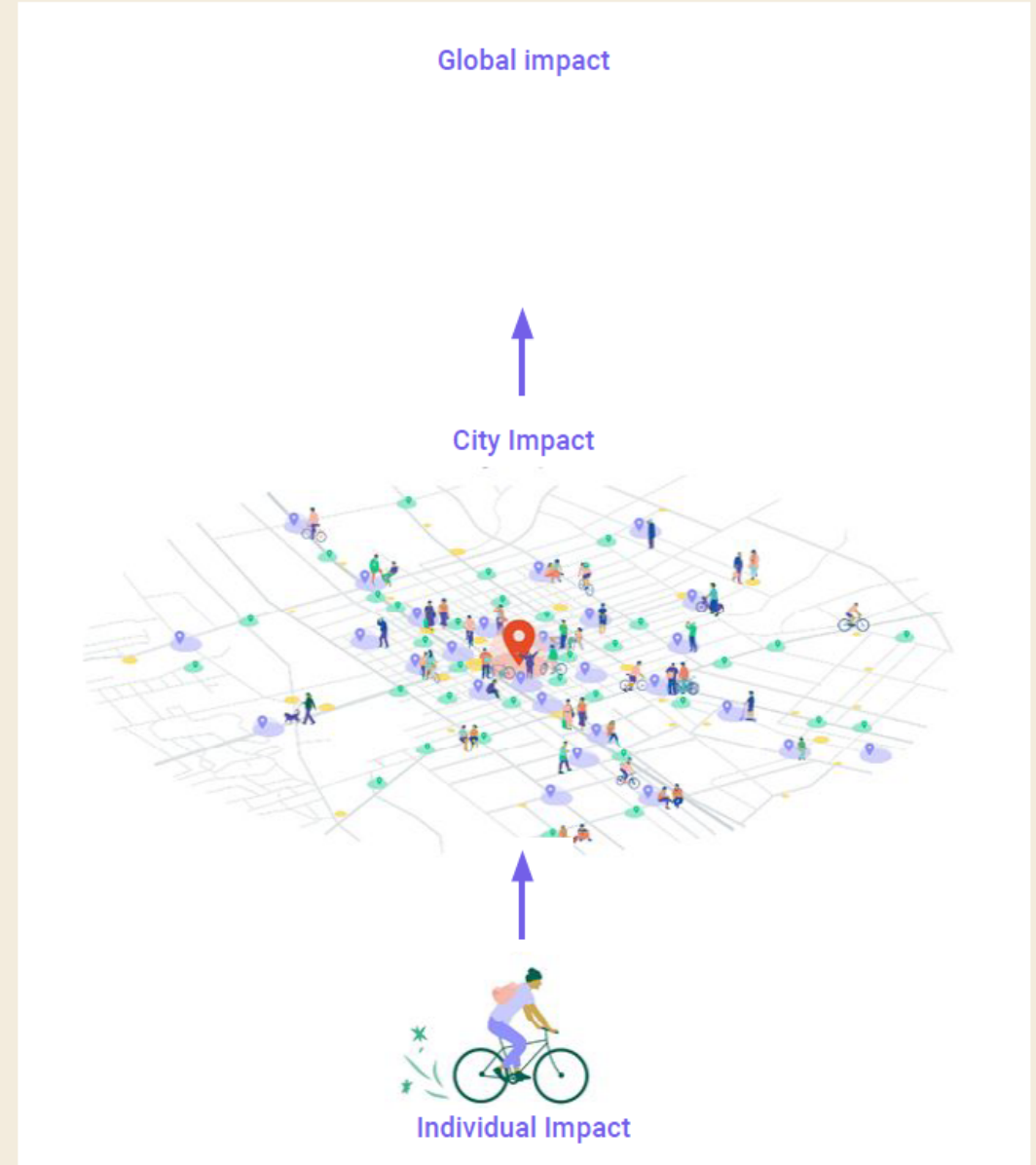
Ulusal hükümetler

Yerel yönetimler

Sivil toplum örgütleri ve dernekler

Profesyoneller ve meslek birlikleri

Individual impact, City Impact, Global impact

NASIL YAŞADIĞIMIZI ANLARSAK

NEYİ GELİŞTİRMEMİZ GEREKTİĞİNİ DAHA İYİ
ANLARIZ

Teşekkürler